

TÁJÉKOZTATÓ

2021 első negyedében a koronavírus-járvány újabb hullámának felerősödése ismét jelentős hatást gyakorolt a pénzforgalmi folyamatokra

Budapest, 2021. június 15. – Az online pénztárgépek alkalmazására kötelezett adózói kört érintő jogszabályi előírás hatályba lépésével – amelyre már az előző év végén megkezdődött a felkészülés – jelentősen bővült a hazai szereplők kártyaelfogadási szolgáltatását igénybe vevő fizikai kereskedők és ezzel párhuzamosan az üzemben lévő POS terminálok, valamint az internetes elfogadóhelyek száma is. Mindezek mellett a koronavírus-járvány újabb hullámának felerősödése jelentős hatást gyakorolt a pénzforgalmi folyamatok alakulására, mindazonáltal továbbra is jelentős különbségek tapasztalhatók fizetési módokként és helyzetekként. A pandémia egyértelmű nyertesei 2021 elején is az online kártyás vásárlások voltak, míg a készpénzfelvételek ebben az időszakban is jelentősen csökkentek. Az átutalások stabil növekedése az azonnali fizetésnek is köszönhetően kitartott, a csoportos beszédések száma azonban – részben a hitelmoratórium hatására – továbbra is alacsonyabb volt a korábbiaknál. 2021 első negyedében a fizetési rendszerek forgalma tekintetében bővülés érzékelhető, ugyanakkor a pénzforgalmi likviditás kismértékben csökkent, viszont annak szintje változatlanul bőséges.

A hazai pénzforgalmi szolgáltatók által vezetett fizetési számlák száma és összetétele tekintetében 2021 első negyedében sem történt jelentős változás, számuk továbbra is kevéssel 10,4 millió felett alakult. Ugyanakkor az elsődlegesen fizetési célra használt fogyasztói számlák száma egy kisebb mértékű növekedést követően már megközelítette a 6,8 milliót. Emellett a hazai kibocsátású fizetési kártyák száma esetében nagyobb változást eredményezett az egyes adatszolgáltatók tavaly év végére előrehozott kártyacsere-programjainak köszönhető átmeneti emelkedés kifutása a régi kártyák érvényességi idejének lejáráásával. Ennek hatására a forgalomban lévő fizetési kártyák száma közel 97 ezres csökkenést követően kevéssel 9,8 millió felett alakult. Ez a változás az érintőkártyák számát is befolyásolta, esetükben 60 ezres csökkenés történt 2020 végéhez képest, így számuk 9,1 millió alatt alakult, ennek ellenére az arányuk az összes kártyán belül 92 százalék fölé emelkedett. Emellett előrelépést mutat az is, hogy folyamatosan növekszik azon kártyák aránya, amelyekkel történt vásárlási tranzakció az adott időszak során, 2021 első negyedében az összes fizetési kártya több, mint 64 százaléka tartozott ebbe a kategóriába.

A hazai pénzforgalmi szolgáltatók kártyaelfogadói hálózatához tartozó fizikai kereskedői elfogadóhelyek, valamint az elfogadóhelyeken üzemelő POS terminálok számában egyaránt jelentős növekedés történt 2020 végéhez képest. Ez elsősorban a Kereskedelmi törvény¹ azon előírásának köszönhető, miszerint 2021. január 1-től valamennyi online

¹ 2005. évi CLXIV. törvény a kereskedelemről

pénztárgép használatára kötelezett adózónak biztosítani kell az elektronikus fizetés lehetőségét. Míg az elfogadóhelyek száma közel 17 ezer darabbal emelkedett és megközelítette a 140 ezret, addig a forgalomban lévő POS terminálok esetében 10 ezer darabos bővülés történt, amelynek köszönhetően számuk meghaladta a 212 ezret. Az üzemben lévő készülékek elfogadóhelyek számától kisebb növekedését az magyarázhatja, hogy a pandémia hatására ideiglenesen bezárásra kerültek olyan egységek, ahol egyszerre több – akár 10-es nagyságrendű – terminál is van, így ezek átmeneti jelleggel kikerültek a bemutatott adatkörből, a Kereskedelmi törvény előírása pedig jellemzően a kisebb kereskedőket érinti, akik rendszerint egy-egy terminált vesznek csak igénybe. Mindezek mellett a kártya fizikai jelenlétét nem igénylő internetes elfogadóhelyek száma 8 százalékos feletti növekedés következtében megközelítette a 26 ezret, amihez nagymértékben hozzájárulhatott a koronavírus-járvány hatására a különböző webshopok és házhozszállítási szolgáltatások további térnyerése is. Mindazonáltal továbbra is releváns szempont, hogy a külföldi szolgáltatók hazai terjeszkedése lefelé torzítja ezeket az értékeket, mivel egyre szélesebb körben nyújtanak határon átnyúlóan kártyaelfogadói szolgáltatást és üzemeltetnek Magyarországon POS terminálokat.

2021 első negyedében is folytatódott a fizetési kártyás vásárlási forgalom bővülése, ugyanakkor továbbra is jelentős szerepet játszott a folyamatok alakításában a koronavírus-járvány és ezzel párhuzamosan a különböző korlátozások fizetési szokásokra gyakorolt hatása. A hazai kibocsátású kártyákkal az ügyfelek összesen 239 millió belföldi vásárlási tranzakciót bonyolítottak le közel 2 ezer milliárd forint értékben. Míg a fizikai kereskedőknél lebonyolított vásárlások száma csak 3 százalékos alatti mértékben, addig a fizikai jelenlétet nem igénylő internetes vásárlásokhoz, illetve postai és telefonos megrendelésekhez kötődő kártyás tranzakciók darabszáma közel 26 százalékkal bővült a megelőző év azonos időszakához képest. Ennek hatására a belföldi tranzakciók több, mint 12 százaléka kapcsolódott a kártya fizikai jelenlétét nem igénylő tranzakciókhoz, ami 2 százalékpontos bővülést jelent 2020 első negyedéhez képest. A pandémia újabb hullámának felfutásával párhuzamosan az újfent szigorodó utazási korlátozások hatására a külföldi tranzakciók vonatkozásában még markánsabb különbségek voltak tapasztalhatók. Míg a külföldi fizikai kereskedőknél közel 53 százalékkal csökkent a lebonyolított tranzakciók száma a megelőző év azonos időszakához képest, addig a főként online környezetben lebonyolított távoli tranzakciók darabszáma 19 százalékkal bővült. Mindezek eredményeként az online vásárlási tranzakciók számának aránya az összes külföldi vásárlási tranzakción belül megközelítette a 92 százalékot.

A hazai kibocsátású kártyák használata vonatkozásában az érintéses vásárlási tranzakciók aránya tovább emelkedett, amit a PIN kód kötelező használatára vonatkozó értékhatár 5 ezer forintról 15 ezer forintra történő emelése is erősített. 2020 első negyedéhez képest a hazai kártyákkal lebonyolított belföldi érintéses vásárlási tranzakciók számának aránya az összes fizikai vásárlási tranzakción belül – 3 százalékpontos emelkedést követően – megközelítette a 97 százalékot.

Tovább folytatódott éves szinten a hazai kártyákkal kezdeményezett készpénzfelvételek előző negyedekben látott csökkenése is. A megelőző év azonos időszakához képest 2021 első negyedében darabszámban, illetve értékben rendre 14 és 9 százalékkal kevesebb belföldi tranzakciót bonyolítottak le az ügyfelek. Ennek hatására 20 millió tranzakcióra 1 836 milliárd forintos érték jutott, ami azt jelenti, hogy 91 ezer forint felett alakult az egy készpénzfelvételre jutó érték. Ez közel 6 százalékkal múlja felül az előző évi adatot.

Az egyedi forint átutalások száma tekintetében a koronavírus-járvány hatásainak ellenére is kitartott a korábbi stabil növekedés, 2020 első negyedévéhez képest közel 4 százalékos bővülés történt 2021 elején. Ennek eredményeként az egyedi forint átutalások száma megközelítette a 73 milliót. Az átutalások értéke esetében pedig 4 százalékot meghaladó emelkedés történt, így az meghaladta a 174 ezer milliárd forintot. Ehhez hozzájárulhatott az azonnali fizetés tavaly márciusi bevezetése is, amelynek hatására az átutalások időben és a fizetési helyzetek tekintetében is sokkal szélesebb körben használhatók, mint korábban. A csoportos beszedések vonatkozásában ugyanakkor nagyobb mértékű csökkenés tapasztalható, amire hatással lehetett a törlesztési moratórium bevezetése is. Számuk az előző év azonos időszakához képest közel 4 százalékkal csökkent, kevéssel meghaladva a 18 milliót, értékük pedig közel 5 százalékkal esett vissza, így alig haladta meg a 241 milliárd forintot.

2021 első negyedévében a megelőző év azonos időszakához viszonyítva a kibocsátói oldalon elkövetett fizetési kártyás visszaélések száma ugyan 8 százalékot meghaladó mértékben nőtt, azonban a visszaélésekkel érintett tranzakciós érték közel 2 százalékkal csökkent. A 15 ezer visszaélésre így 354 millió forintos kárösszeg jutott, ami még mindig elhanyagolható a teljes forgalomhoz képest. Mindezek mellett továbbra is jellemző, hogy a visszaélések elsősorban a kártya fizikai jelenlétét nem igénylő, főként internetes vásárlási tranzakciókat érintik, darabszámban a visszaélések 87, értékben pedig 66 százaléka köthető ehhez a forgalomhoz. Ugyanakkor jelentősen megugrott az adathalásathoz, illetve az érzékeny fizetési adatok megszerzéséhez kapcsolódó károk értéke. A 73 millió forintos kárérték azt jelenti, hogy arányuk az egy évvel ezelőtti sinthez képest 16 százalékpontot emelkedve az összes kárérték 21 százalékát tette ki. A fizetési kártyás visszaélések kapcsán ténylegesen leírt kár a kibocsátói oldalon 10 százalékkal csökkent 2020 első negyedévéhez képest, és kevéssel 484 millió forint felett alakult. A kártyán túl a további elektronikus pénzforgalomban bekövetkezett sikeres visszaélések száma és értéke is jelentősebb mértékben nőtt a megelőző év azonos időszakához képest, azonban még mindig nagyon alacsony szinten áll. A 331 sikeres visszaélés és az 579 millió forintos kár továbbra is elhanyagolható a forgalomhoz képest.

2021 első negyedévében a pénzügyi intézményeknek 138 milliárd forint bevétele származott pénzforgalmi szolgáltatások nyújtásából, ami csekély mértékű növekedést jelentett az előző év azonos időszakához képest. Ugyanakkor a legnagyobb bevételt továbbra is az átutalásokhoz kapcsolódóan realizálták, ami az összes bevételen belül több, mint 26 százalékos arányt képviselt közel 37 milliárd forint értékben. A pénzforgalmi szolgáltatók kártyaelfogadásból származó bevételei csökkentek. Az 5 százalék feletti mérséklődés eredményeként 12 milliárd forint alatt alakultak.

A VIBER forgalom értéke az előző negyedévhez képest 8 százalékkal, a megelőző év azonos időszakához mérten pedig 3 százalékkal bővült, miközben a VIBER-ben teljesített tranzakciók száma az előző negyedévhez képest 6, míg a megelőző év azonos időszakához képest 9 százalékkal csökkent. A forgalom értékének ilyen fokú növekedése és a forgalom tételeinek csökkenése következtében a VIBER-ben teljesült átlagos tranzakcióérték egy év alatt 130 millió forinttal, az előző negyedévhez képest pedig 150 millió forinttal nőtt. A forgalom növekedése főként az egyéb jegybanki ügyleteknek köszönhető, és elsősorban a 10 milliárd forintnál nagyobb értékű tranzakciókat érintette. A vizsgált időszakban összességében 438 ezer darab tétel teljesült a VIBER-ben, mintegy 485 ezer milliárd forint értékben.

Az előző negyedévhez mérten a VIBER-tagok likviditása 7, míg az előző év azonos időszakához képest 4 százalékkal csökkent. A VIBER-tag hitelintézetek forgalmuk lebonyolításához az előző negyedévhez hasonlóan továbbra sem kényszerültek hitelkeretük jelentős használatára, a maximális hitelkeret-kihasználtság (MHKK) értéke rendszerszinten alacsony (5-8 százalék körüli) szinten mozgott 2021 első negyedévében.

Az előző év azonos időszakához mérten a Bankközi Klíring Rendszer forgalmának értéke 10 százalékkal, tételszáma pedig 8 százalékkal nőtt. 2021 első negyedévében összességében 88 millió darab tranzakció került elszámolásra 35 ezer milliárd forint értékben, amelyből az azonnali elszámolásban összesen 32 millió darab tranzakció teljesült, mintegy 4,7 ezer milliárd forint értékben. A rendszertagok bőséges likviditást biztosítottak az azonnali átutalási tranzakciók zavartalan teljesítéséhez.

Technikai segédlet

Az ügyfélátutalások elemzésére a [Pénzforgalmi táblakészlet](#) „Pénzforgalom” alfejezetében megtalálható idősorokat alkalmazzuk. Amennyiben kizárólag a pénzügyi infrastruktúrák működéséről szeretnénk bővebb információkat megtudni, a „Fizetési- és értékpapír elszámolási rendszerek működése” című alfejezetben megtalálható statisztikákat használjuk.

MAGYAR NEMZETI BANK
PÉNZÜGYI INFRASTRUKTÚRÁK IGAZGATÓSÁG
STATISZTIKAI IGAZGATÓSÁG

Részletes táblázatok: [Pénzforgalmi táblakészlet](#)

Elérhetőség:

Tel.: + 36 (1) 428-2750

Fax: + 36 (1) 429-8000

E-mail: sajto@mnbb.hu